

משטרת ישראל
אגף המבצעים

-שמור-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר נוהל קודם: 90.221.111.009			נהלי אג"מ
מספר: 220.010.17	תת-פרק: יס"מ, טרור והפס"ד	פרק: שיטור וקהילה	
שם: נוהל הפעלה ושימוש במדוכה רב קנית 'ונוס'			תאריך פרסום: 01/06/2021
			תאריך תחילה: 01/06/2021
			תאריך ביטול: [תאריך סיום תוקף]
			נוסח: 2

1. כללי:

- א. מ"י נדרשת במסגרת מילוי תפקידה עפ"י חוק, לשמור על הסדר הציבורי, ביטחון הנפש והרכוש, תוך הקפדה על זכויות היסוד של הפרט.
- ב. במסגרת זו מתמודדת מ"י מעת לעת עם אירועי הפרות סדר הפוגעים בסדר הציבורי במתארים, בהיקף וברמות חומרה משתנות.
- ג. במסגרת טיפול מ"י בהשלטת סדר ציבורי ופיזור הפגנות קיימת אפשרות לשימוש במדוכה רב קנית מסוג 'ונוס' לשיגור כדורי גז מדמיע.
- ד. הפעלת מדוכת רב קנית 'ונוס' מתאפשרת על גבי כלי רכב ייעודי שאושר לכך, או מחצובה המוצבת על הקרקע.

2. הבסיס החוקי:

א. הוראות החוק:

- (1) חוק העונשין (תשל"ז, 1977).
- (2) חוק סדר הדין הפלילי - סמכויות אכיפה/מעצרים (תשנ"ו, 1996).
- (3) פקודת המשטרה (תשל"א, 1971).

4) פקודת סדר הדין הפלילי (תשכ"ט, 1969).

ב. נהלים:

1) נוהל הטיפול המשטרתי בהפרות סדר מס' נוהל 220.010.10.

2) נוהל שימוש באמצעים בהפרות סדר מס' נוהל 220.010.11.

ג. מדרגים:

3) שימוש במדוכה רב קנית 'ונוס' ייעשה בהתאם לטבלת המדרגים בתרחישי הפרות סדר **במדרג ד'**.

4) להלן פירוט מדרגי הפס"ד:

א) מדרג א' – הפגנות שקטות – אין הפרה של הסדר הציבורי:

- אסיפה או תהלוכה הפועלת בהתאם לתנאי הרישיון ואינה מלווה בהפרות סדר.
- אסיפה או תהלוכה בלתי חוקית (שלא ניתן לה רישיון או החורגת מתנאי הרישיון שניתן לה) אולם המפגינים אינם גורמים להפרעה לשגרת החיים, לרבות שימוש באמצעים המשבשים את התנועה.
- משמרת מחאה שאיננה כרוכה בהפרות סדר.

ב) מדרג ב' – הפרת סדר ציבורי ואי ציות להוראות המשטרה:

- קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך אי ציות להוראות שוטרים הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי ו/או בהפעלת התנגדות לפעולות השוטרים לפינויים מהמקום.

ג) מדרג ג' – הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך התנגדות אלימה:

הפגנות הכרוכות בהתנגדות אלימה תוך אי ציות להוראות השוטרים הניתנות לצורך שמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי, שמתקיים בהם אחד מאלה:

- המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות המשטרה לפיזור ההפגנה, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או נזק לרכוש.
- המפגינים מתנהגים באלימות בהיקף נרחב כלפי הכוח המשטרתי הפועל לפיזור ההפגנה.
- המפגינים מתנהגים באלימות כלפי הציבור, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או לנזק לרכוש.
- המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות השוטרים לפיזור ההפגנה, וקיים חשש ממשי לחסימת צירים חיוניים ו/או חסימת גישה למוסדות שלטון מרכזיים.

ד) מדרג ד' - הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך

התנהגות אלימה קשה:

- המפגינים מתנהגים כמפורט במדרג ג' כשבמסגרת התנגדותם לפיזור ההפגנה הם עושים בנוסף שימוש באמצעים וחפצים שונים כנגד כוחות המשטרה.

ה) השימוש באמצעים יעשה עפ"י טבלת המדרגים הבאה:

סמכות מאשרת	אמצעים	מדרג הפס"ד
---	ללא שימוש בכוח ובאמצעים	מדרג א' הפגנות שקטות – אין הפרה של הסדר הציבורי
מפקד האירוע	שימוש בכוח	מדרג ב' קיימת הפרה של הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי
מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו מפקד תחנה בדרגת נצ"מ מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו	• אלה – הדיפה, מעצר	
מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו מפקד תחנה בדרגת נצ"מ מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו	• אלה – הדיפה, מעצר, פיזור • מערכת אקוסטית 'צעקה' • רימון הלם • סוסים / פרשים • מכת"ז (מים, צבע, בואש, ערפל פלפל) • 'אביב'	מדרג ג' קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה כלפי כוחות המשטרה ו/או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש
מפקד מחוז או סגנו בהיעדרו	• כדור 40 מ"מ ספוג • מכת"ז – נוזל פלפל • גז מדמיע (רימון גז ידני, כד' גז 1.5 לסוגיו) • מדוכה רב קנית 'ונוס' • רחפן מטיל קפסולות גז	מדרג ד' קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה קשה וחמורה הכוללת שימוש בחפצים ובאמצעים שונים מצד מפרי הסדר כלפי כוחות המשטרה ו/או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש

הערות למדרגי הפס"ד:

- ניתן לתת היתר מיוחד לשימוש ברימון גז מדמיע בהטלה ידנית במדרג ג', זאת בהתאם לנסיבות האירוע, במידה ולא קיימים לשוטר סל האמצעים

המופיעים במדרג ג' (למעט רימון הלם) וזאת לאחר אישור שימוש עפ"י הסמכות המאשרת המופיעה במדרג ג'.

- השימוש באמצעים בהתאם לשיקולים מקצועיים ומבצעיים.
- שימוש באמצעים ייעשה תוך נקיטת אמצעי זהירות ובטיחות על מנת למנוע סיכון מיותר.
- יש לבחון התאמת האמצעי למאפיינים הספציפיים של הפרת הסדר תוך התייחסות ספציפית לתכונות של כל אמצעי.
- יש להימנע ככל הניתן משימוש באמצעי כלפי אוכלוסיות מיוחדות כגון: ילדים, נשים הנחזות בהיריון, קשישים וכיו"ב.
- כמו כן, במסכת השיקולים יילקח בחשבון מיקום ההפגנה – סביבת בית חולים, בית ספר, מקומות קדושים, מוסדות שלטון, צירי גישה וכד'.
- הפעלת אמצעים תעשה על ידי מי שהוסמך לכך תוך הכרת הנהלים הרלבנטיים.

ד. אין בהוראות נוהל זה בכדי לגרוע מסמכויות שוטר על פי כל דין, לרבות בכל הנוגע לסמכויות שימוש בכוח.

3. תחומי אחריות:

- א. אגף המבצעים – אחריות מטה כוללת לבניין הכוח של מ"י בתחום הפרות הסדר הכוללת כתיבת תורת הפעלה, נהלים, הנחיה מקצועית, קביעת רמת ההכשרה, אימוני שמירת כשירות, אמצעים, פיקוח ובקרה.
- ב. אגף ההדרכה – אחריות כוללת לתחום ההדרכה, ההכשרה והאימונים במ"י.
- ג. מג"ב – אחריות ביצוע הכשרות ואימונים בתחום הפרות הסדר.
- ד. את"ל – אחריות לניהול מלאי ותחזוקת צל"מ תחמושת אלפ"ה.
- ה. קרפ"ר – הוצאת חוות דעת לאמצעים פחות מקטלניים בהיבטי רפואה.
- ו. יועמ"ש – הוצאת חוות דעת לאמצעים פחות מקטלניים בהיבטי ייעוץ משפטי.
- ז. בטיחות – אחריות הנחייה ודגשי בטיחות.
- ח. מחוזות – אחריות הפעלת הכוח והאמצעים בתחומן.

4. תיאור האמצעי:

- א. מדוכה רב קנית מסוג 'ונוס' הינה מדוכה בעלת יכולת ירי של כדורי גז בקוטר 40 מ"מ בטווחי הפעלה לטווחים של 70-150 מטרים בהתאם לזוויות הירי.
- ב. המדוכה מחלוקת ל-3 כוורות של קנים בני 10 קנים בכל שורה ובסה"כ 30 קנים בכל המערכת.
- ג. כל קנה יכול להכיל כדור גז מדמיע בקוטר 40 מ"מ.
כל כדור גז מדמיע אחד מכיל בתוכו 7 גלולות גז מדמיע.
סה"כ יכולת ירי מקסימלית בכל 30 הקנים – 30 כדורי גז המהווים 210 גלולות.
- ד. קוטר הפיזור המקסימלי בירי של מערכת מלאה (30 כדור) עומד על כ- 50-70 מטר בהתאמה.
- ה. זמן הקילוח של כל כדור הינו כ 20-25 שניות.
- ו. כוורות הקנים מחולקות ל-3 זוויות ירי קבועות, ביחס למשטח עליו מוצב המשגר, כדלקמן:
- 1) כוורת תחתונה בזווית של 10 מעלות, טווח פגיעה משוער 70-80 מטרים.
 - 2) כוורת אמצעית בזווית של 20 מעלות, טווח פגיעה משוער 110-120 מטרים.
 - 3) כוורת עליונה בזווית של 30 מעלות, טווח פגיעה משוער 140-150 מטרים.
- ז. הפעלה – הפעלה באמצעות ידית פיקוד עם חיבור חשמלי (כבל) למשגר. קיימת גם יכולת הפעלה מרחוק באמצעות שלט רחוק.
5. הפעלת האמצעי:
- א. השימוש באמצעי יעשה אך ורק ע"י יחידות שהוגדרו לכך ועל ידי שוטרים ביחידות אלה אשר הוכשרו והוסמכו ע"י בה"ד מג"ב כמפעילי מדוכת רב קנית 'ונוס'.
- ב. מפעיל המערכת יבצע ירי ראשוני של כדור בודד מכל קסטה (10,20,30 מעלות) לצורך בדיקת תקינות המשגר ולאמידת טווחי ירי וצידוד יעילים.
- ג. כל הפעלה/ירי יש לבצע באופן מבוקר תוך ביצוע הערכת סיכונים מרבית לתנאי השטח. הערכת סיכונים זו תכלול בעיקר את יכולת הגז להתנדף מהזירה/שטח בזמן סביר והאפשרות של המפגינים להתפזר לשטח סמוך נקי מגז מדמיע.

- ד. כל ירי ילווה בתצפית של הכוח לעבר השטח לצורך מעקב אחר כמות הגז, התנדפותו וכיוון הרוח.
- ה. בעת זיהוי של נפגעים כתוצאה מחוסר חמצן ו/או נפגעים אחרים יש להפסיק מידית את הירי ולהיערך במידת האפשר למתן עזרה רפואית לנפגעים.
- ו. הירי יתבצע בכיוון עקיף בלבד.
- ז. הפעלת המדוכה תיעשה מכלי רכב או התקן ייעודי שאושרו לכך.
- ח. הפעלת המדוכה מכלי רכב תתבצע כאשר הרכב נמצא במצב סטאטי.
- ט. השימוש ייעשה לאחר בחינת כיווני הרוח ובכל מקרה עם כיוון הרוח מחשש להגעת גז מדמיע לעבר כוחות המשטרה ו/או מקומות שלא הייתה כוונת שימוש.
- י. אין לבצע ירי במיסוד עשן מלא כאשר אין תצפית וזיהוי של מפרי הסדר.
- יא. אין לבצע ירי לתוך מבנים סגורים.
- יב. אין להוביל את המדוכה כאשר היא טעונה בתחמושת, למעט טרם ביצוע ירי לצורך התמקמות/שיפור עמדה.
- יג. ככל שיוחלט על שימוש באמצעים אחרים המחייבים כניסת כוחות שיטור לתחום משפך הירי, יופסק לאלתר השימוש במדוכה.

6. הכשרה:

- א. הגדרה ואישור הקצאת שוטרים להכשרה על מדוכה רב קנית 'ונוס' יעשה ע"י אגף המבצעים.
- ב. שימוש ב מדוכה רב קנית 'ונוס' ייעשה ע"י שוטר שעבר בהצלחה הכשרה להפעלת האמצעי ע"י מדריכי בט"פ/הפס"ד.
- ג. ההכשרה תתבסס עפ"י תיק היסוד של בה"ד מג"ב שאושר על ידי אגף ההדרכה.
- ד. כמות תחמושת להכשרה תהיה עפ"י מפתח התחמושת שייקבע ע"י אגף המבצעים בתיאום עם מג"ב/בה"ד מג"ב.
- ה. שוטר שהוסמך ועבר בהצלחה את ההכשרה יקודד בקוד 10.

7. אימוני שמירת כשירות:

- א. אימוני שמירת כשירות להפעלת מדוכה רב קנית 'ונוס' יתבצע עד שנה מיום ביצוע ההכשרה או ביצוע אימון שמירת הכשירות, האחרון מבניהם.

- ב. אימון שמירת כשירות יתבסס עפ"י תיק היסוד של בה"ד מג"ב.
- ג. כמות תחמושת לאימון שמירת כשירות תהיה עפ"י מפתח התחמושת שייקבע ע"י אגף המבצעים בתיאום עם מג"ב/בה"ד מג"ב.
- ד. שוטר שעבר אימון שמירת כשירות יקודד בקוד 52.

8. תיעוד ודיווח:

- א. תיעוד ודיווח שימוש במדוכה רב קנית 'ונוס' יתבצע באמצעות מערכת הדיווח המשטרתית בשירת הסירנה.
- ב. יש למלא דו"ח שימוש באמצעים אשר יפרט לגבי הפעילות המבצעית ויכלול את הפרטים הבאים: תאריך, שעה, מקום, מס' אירוע, נסיבות האירוע, מס' משוער של מפגינים, סמכות מאשרת להפעלת האמצעי, האם נפגעו אנשים וכל פרט רלבנטי אחר.
- ג. אירועים חריגים ידווחו מידית לרמה הממונה במחוז ולרמה הארצית.

9. בטיחות:

- א. מדוכה רב קנית 'ונוס' המורכבת ע"ג כלי רכב ייעודי תובל כאשר היא ריקה מתחמושת ומכוסה בכיסוי מגן.
- ב. באחסנה והובלה יותקנו במדוכה כיסויי מגן פלסטיים על כל כוורת.
- ג. השוטר המפעיל והצוות שלצדו יצויד במסכות גז בהישג יד.
- ד. טיפול בתחמושת, טעינה והפעלת המדוכה יבוצעו רק ע"י מי שהוכשר והוסמך לכך.
- ה. הפעלת המדוכה תיעשה על גבי רכב או מתקן ייעודי בלבד שאושרו לכך.
- ו. בעת הפעלה יש להתחשב בכיוון הרוח.
- ז. משטח הרכב עליו מותקנת המדוכה יהיה נקי ממכשולים וחפצים שאינם מקובעים.
- ח. חל איסור על שוטרים לקפוץ מגג הרכב לרצפה מחשש לפציעה.
- ט. לפני הפעלת המערכת תיבדק תקינות המערכת ע"י הפעלת מפסק החימוש.
- י. חל איסור שימוש והפעלה בעת סימן תקלה במערכת.
- יא. **חל איסור דיבור בטלפון נייד ובמכשיר קשר** ברדיוס 3 מטר מהתחמושת/מדוכה, במהלך טיפול/טעינת תחמושת במחסנית והמדוכה.
- יב. לפני טעינת המחסניות, מפסק החימוש יימצא במצב 'סגור'.

יג. **אסור לטעון תחמושת פגומה** : מעוכה, פגועה, לא נקייה, ללא פיקה שלמה, כשבכרכוב לא מותקנת טבעת גומי.

יד. **אסור לטעון מחסנית פגומה** ואין להפעיל כוח ולחץ בהתקנתה.

טו. **תחמושת פגועה אסורה בשימוש, תסומן "פסול לשימוש" ותוחזר לאריזתה המקורית.**

טז. מותרת טעינת תחמושת ייעודית למדוכה רב קנית 'ונוס' בלבד, אין לטעון כדורים מסוג או דגם אחר.

יז. טעינת מחסנית (קסטה) במדוכה:

- 1) מדוכה לא תוצב כלפי כוח משטרה.
- 2) טעינה תבוצע רק מצידה הימני של המדוכה.
- 3) **חל איסור חמור** לטעון תחמושת כאשר המפעיל/כל אדם או חלק מגופו ניצב מול חזית המדוכה.
- 4) **חל איסור** תנועה לרכב עם מדוכה מרגע נעילת מחסנית בה.
- 5) נעילת המחסנית במדוכה תעשה בזמן סמוך ולפני הירי בלבד.

יח. ביצוע ירי:

- 1) בעת הפעלת המערכת מתוך הרכב - מפעילי המערכת יצוידו באטמי אוזניים או אוזניות.
- 2) בעת הפעלת המערכת מחוץ לרכב - מפעילי המערכת יצוידו באטמי אוזניים או אוזניות ומשקפי מיגון.
- 3) טווח הבטיחות של שוטרים מסביבת המערכת יהיה גדול מ' 10 מ' ובטווח זה יצוידו השוטרים באטמי אוזניים.
- 4) בחזית המדוכה ובתחומי משפך הירי לא יהיו כוחות משטרה.
- 5) המפעיל יודא כי אין מכשולים או עצמים כלשהם בקו הירי כגון קווי חשמל או עצמים העלולים להחזיר כדור גז לעבר כוחותינו.

יט. בטיחות בעת קיום תקלות:

- 1) קליחה על גג הרכב:
 - א) תופסק הפעלה.
 - ב) צוות יצא מהרכב ויתמקם כשהרוח בגבו.
 - ג) במידת הצורך, חבישת מסכת מיגון, כפפות והורדת שרוולים.
- 2) כאשר אין ירי:
 - א) ינותק מפסק חימוש.

- (ב) תוצא מחסנית ותופנה כך שהכדורים מכוונים אל עבר שטח פתוח וריק מאדם.
- (ג) מחסנית תסומן כ"נפל" ותאוחסן בארגז מתכת תוך בידוד פיקות.
- (ד) הארגז ובו המחסנית תימסר לבדיקת את"ל/מדור אמל"ח.
- (ה) חל איסור להשתמש במחסנית ובה כדור עקר.
- (ו) חל איסור להשתמש בכדור שלא נורה עקב אי ירי.
- כ. בעת הפעלה/שימוש באמצעי במדוכה רב קנית 'ונוס' תותר הובלת 150 כדורים בלבד (5 ארגזים כל ארגז 30 כדור) במשקל כולל של 125 ק"ג (כולל ה'ונוס').